

35

ВЫПУСК / ISSUE

МАТЭРЫЯЛЫ ПА АРХЕАЛОГІІ БЕЛАРУСІ

MATERIALS ON THE ARCHAEOLOGY OF BELARUS

НАЦЫЯНАЛЬНАЯ АКАДЭМІЯ НАВУК БЕЛАРУСІ
Інстытут гісторыі

МАТЭРЫЯЛЫ ПА АРХЕАЛОГІІ БЕЛАРУСІ

MATERIALS ON THE ARCHAEOLOGY OF BELARUS

ЗБОРНІК НАВУКОВЫХ АРТЫКУЛАЎ

Заснаваны ў 1957 годзе

35

ВЫПУСК / ISSUE

Мінск
«Беларуская навука»
2025

У чарговым выданні Інстытута гісторыі НАН Беларусі прадстаўлены навуковыя артыкулы, матэрыялы, звесткі аб палявых працах і рэцэнзія, якія ўводзяць у навуковы ўжытак вынікі археалагічных даследаванняў помнікаў каменнага і бронзавага вякоў, жалезнага веку, Сярэднявечжа, Новага і Навейшага часу.

Зборнік навуковых прац разлічаны на археолагаў, гісторыкаў, краязнаўцаў, музейных работнікаў, настаўнікаў і ўсіх тых, хто любіць старажытную гісторыю, цікавіцца матэрыяльнай і духоўнай культурай нашых далёкіх продкаў.

Укладальнік

В. І. Кошман, кандыдат гістарычных навук, дацэнт

Рэдакцыйная калегія:

- В. Л. Лакіза, кандыдат гістарычных навук, дацэнт (галоўны рэдактар);
А. Г. Калечыц, доктар гістарычных навук, прафесар (намеснік галоўнага рэдактара);
А. М. Аўласовіч, кандыдат гістарычных навук, дацэнт (адказны сакратар);
А. А. Башкоў, доктар гістарычных навук, дацэнт;
А. В. Вайцяховіч, кандыдат гістарычных навук, дацэнт;
Д. У. Дук, доктар гістарычных навук, прафесар;
В. І. Кошман, кандыдат гістарычных навук, дацэнт;
П. С. Курловіч, кандыдат гістарычных навук, дацэнт;
А. М. Кушнярэвіч, доктар мастацтвазнаўства, прафесар;
І. А. Марзалюк, доктар гістарычных навук, прафесар,
член-карэспандэнт Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі;
А. А. Мяцельскі, доктар гістарычных навук, дацэнт;
С. А. Піваварчык, доктар гістарычных навук, дацэнт;
А. Г. Сітдзікаў, доктар гістарычных навук, член-карэспандэнт
Акадэміі навук Рэспублікі Татарстан (Расійская Федэрацыя);
М. М. Чарняўскі, кандыдат гістарычных навук;
С. С. Юрэцкі, кандыдат гістарычных навук;
С. Д. Дзярновіч (тэхнічны сакратар)

Навуковы рэдактар

В. Л. Лакіза, кандыдат гістарычных навук, дацэнт

Рэцэнзенты:

доктар гістарычных навук дацэнт А. А. Мяцельскі,
доктар гістарычных навук дацэнт А. А. Башкоў

Выданне падрыхтавана ў рамках выканання дзяржаўнай праграмы навуковых даследаванняў на 2021–2025 гады «Грамадства і гуманітарная бяспека беларускай дзяржавы» (навуковы кіраўнік – акадэмік, доктар гістарычных навук, прафесар А. А. Каваленя), падпраграмы 12.1 «Гісторыя» (навуковы кіраўнік – кандыдат гістарычных навук дацэнт В. Л. Лакіза), базавага задання 12.1.1 «Археалагічная спадчына як фактар забяспячэння гуманітарнай бяспекі беларускага грамадства» (кіраўнік – кандыдат гістарычных навук дацэнт В. І. Кошман).

*Рэкамендавана да друку Вучоным саветам Інстытута гісторыі НАН Беларусі
(пратакол № 3 ад 27 лютага 2025 г.).*

На вокладцы змешчаны дэкаратыўны элемент стрэмені Х–ХІ стст.,
выяўлены А. В. Вайцяховічам падчас даследаванняў 2024 г. на «Малым гарадзішчы»
археалагічнага комплексу на рацэ Менка Мінскага раёна.

ЗМЕСТ

АРТЫКУЛЫ

Смехович Н. В. К проблеме расселения восточных славян на территории Беларуси	5
Калечиц Е. Г. Юровичская позднелеолітычная стоянка: рэальнасць і міфы.....	16
Ліневіч С. Б. К пытання аб ранніх каменных сверленых вырабах на тэрыторыі Беларусі	25
Крывальцэвіч М. М. Мяцявічы – помнік эпохі бронзы на Случы: гісторыя і вынікі археалагічных даследаванняў 1929–2008 гадоў	40
Лошенко М. И. Ботанические остатки с археологических памятников Могилёвщины	55
Дубіцкая Н. Н. Могільнікі калочынскай культуры (V–VII вв.). Пагребальная абраднасць	64
Логвінова Д. С. Древнерусские лунницы в составе женского погребального костюма на территории Могилёвского Поднепровья	77
Галынскі Р. Д. Культурны слой Бышава часоў Сярэднявечаў і ранняга Новага часу як крыніца па вывучэнні эвалюцыі горада	87

МАТЭРЫЯЛЫ

Сахончык А. Д. Пахавальна-рытуальныя аб'екты мілаградскай культуры на помніку Мохаў-IV Лоеўскага раёна Гомельскай вобласці	96
Бяліцкая Г. М., Байкоўская А. А., Харытановіч В. М. Даследаванні вытворчага ўчастка перыяду рымскіх уплываў на селішчы Хачэнь-1 Жыткавіцкага раёна Гомельскай вобласці.....	109
Магалинскі І. В., Кенько П. М. Новыя данныя па хімічнаму складу вырабаў з колерных металіаў XI–XIII стагоддзяў з тэрыторыі Цэнтральнай Беларусі (па матэрыялах археалагічных даследаванняў на селішчы каля вёскі Аксакіна Мінскага раёна).....	124
Терентьев И. В. Предметы вооружения и снаряжения всадника и коня с территории городища Старый Шклов Шкловского района Могилёвской области (по материалам исследований 2008–2012 гг.) ...	130
Гурьянов В. Н., Чубур А. А. Деревянные постройки эпохи Великого Княжества Литовского в Бряньском Подесенье: овины.....	143
Кунаш А. А. Рэчы асабістай набожнасці XVII–XX стагоддзяў з пахаванняў у касцёле святога Тамаша (Фамы) Аквінскага ў горадзе Мінску	153
Федорук Д. А. Бытлочныя клейма Новага часу з горада Брэста (па матэрыялах ратавальных археалагічных работ)	163

ПАЛІВЫЯ ДАСЛЕДАВАННІ

Вороненко О. В. Исследование новой стоянки каменного века Красная Горка-2 Жлобинского района Гомельской области в 2022 году	172
Ятин П. Н. Археалагічныя даследаванні Рогачэўска-Жлобінскага Поднепровья в 2024 году	182
Курловіч П. С., Сазонаў А. А. Гарадзішчы Харытанцы – Забарочча, Радзіца, Грыцковічы Крупскага раёна Мінскай вобласці: вынікі даследаванняў 2023 года	188
Вороненко О. В. Археалагічныя даследаванні на стоянцы і гарадышчы каля вёскі Паліцкое Асіповічскага раёна Могилёвской области в 2023 году	194
Юрэцкі С. С. Даследаванні археалагічнага комплексу Саннікі Дзятлаўскага раёна Гродзенскай вобласці ў 2021 годзе.....	201
Коц А. Л., Магалинскі І. В. Прэварытальныя вынікі археалагічных даследаванняў на тэрыторыі Ніжняга замка горада Паліцкага в 2023–2024 гадах	207
Кошман В. І., Кунаш А. А. Выратавальныя археалагічныя работы на тэрыторыі былых могілак у горадзе Дзяржынску Мінскай вобласці ў 2023 годзе	215

Башкоў А. А. Вяртаючы памяць пра даследчыка (рэцэнзія на: Аляксандр Мікалаевіч Ляўданскі. Лёс і навуковая спадчына: (да 130-годдзя з дня нараджэння) / В. І. Кошман, А. У. Вайтовіч, Э. А. Ляш-кевіч [і інш.] ; навук. рэд. В. І. Кошман ; НАН Беларусі, Ін-т гісторыі. Мінск : Беларус. навука, 2025. 497 с.).....	224
---	-----

ПЕРСАНАЛІІ

In memoriam

Кошман В. І., Кунаш А. А. Некаторыя архіўныя матэрыялы да жыццёвага і навуковага шляху С. А. Дубінскага (да 140-годдзя з дня нараджэння даследчыка)	226
Медведева М. В., Соболев В. Ю. Сергей Антонович Дубинский в Государственной Академии истории материальной культуры. Портрет учёного на фоне эпохи.....	236
Археолог з вялікай літары (да 100-годдзя з дня нараджэння Л. Д. Побала) (В. У. Мядзведзева)	244
«Лицом к лицу лица не увидать...». Леонид Давыдович Поболь – руководитель, полевой работник и человек в моих воспоминаниях (к 100-летию со дня рождения исследователя) (Л. В. Колединский) ...	246
Правілы для аўтараў.....	250

Навуковае выданне

МАТЭРЫЯЛЫ ПА АРХЕАЛОГІІ БЕЛАРУСІ
MATERIALS ON THE ARCHAEOLOGY OF BELARUS

Зборнік навуковых артыкулаў

Выпуск 35

Рэдактар *Н. Т. Гаўрыленка*
Мастацкі рэдактар *Ю. П. Бабаранава*
Тэхнічны рэдактар *В. А. Ткачова*
Камп'ютарная вёрстка *Л. І. Кудзерка*

Падпісана да друку 19.08.2025. Фармат 60×84¹/₈. Папера афсетная. Друк лічбавы.
Ум. друк. арк. 29,3. Ул.-выд. арк. 27,3. Тыраж 100 экз. Заказ 160.

Выдавец і паліграфічнае выкананне:

Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства «Выдавецкі дом «Беларуская навука».
Пасведчанні аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы, распаўсюджвальніка друкаваных выданняў
№ 1/18 ад 02.08.2013, № 2/196 ад 05.04.2017. Вул. Ф. Скарыны, 40, 220084, г. Мінск.